

Dallos Marinka művei és festői munkásságának forrásai Magyarországon

Rezümé a Kállai Ernő művészettörténeti-műkritikai ösztöndíj keretein belül elvégzett feladatokról

A 2015-ös Kállai Ernő Ösztöndíjra Dallos Marinka magyar-olasz festőnővel kapcsolatos kutatásaim folytatása céljából pályáztam, különös tekintettel a festőnő hazai kapcsolatainak föltérképezésére. Kutatásaimat az alábbi, röviden összefoglalt feladatokra koncentrálni folytattam.

Legfontosabb célkitűzésem Dallos Marinka oeuvre-katalógusának összeállítása volt. E munka közel 430 tételt számlál, s magyar és olasz terepkutatással, köz-és magángyűjtemények felkeresésével, archívumi, könyvtári kutatással valósult meg. A digitális katalógus végleges formájában 2016. januárjától az ISSU nevű online publikációs szolgáltatáson keresztül, a La Casa Totiana archívum hivatalos honlapján lesz elérhető. A katalógus előnye, hogy dinamikus: újabb képek felbukkanásával bővíthető, adatok pontosításának érdekében javítható, átrendezhető a katalógus. A kiadványt olasz nyelven 2016 első felében, a magyar katalógus hasonmás-kiadványként publikáljuk, mindkét nyelven írt kiadványt ISBN számmal ellátva. E munkámmal célt az, hogy pár éven belül a Dallos-életmű lappangó darabjaival kiegészíthető, megbízható, adatban gazdag oeuvre-katalógust lehessen kiadni.

Célul tűztem ki egy tényekre szorítkozó biográfia összeállítását, amelyet a La Casa Totiana archív anyagaira és korábbi monográfiákra alapoztam. A biográfia az oeuvre-katalógus bevezetőjében olvasható, amelyet Dallos Marinka hagyatéki fondjának részletes bemutatása követ. Utóbbi összefoglaló megírása nem tartozott a terveim közé az ösztöndíj-pályázat benyújtásakor, de a katalógus gördülékeny használata és a további kutatás elősegítése szempontjából hasznosnak bizonyult.

Dallos Marinka naiv művészeknek vallotta magát, azonban művészete többek közt a nőművészet, a pop art, a politikai művészet, a giccs, vagy a szürrealizmus jelenségeivel és irányzataival is kapcsolatba hozható, s vizsgálatra érdemes mind a korabeli magyar, mind az olasz művészeti szcéna miliójában. A fenti szempontok művészetének számos, eltérő értelmezését teszik lehetővé, mely egy jövőbeli monográfiának lehet célja. A Lőrinci városban (Dallos Marinka szülőfalujában) végzett interjúk, helytörténeti és néprajzi jellegű kutatások (tájház, helyi néprajzi gyűjtemény, archív fotóanyag stb.) segítségével megfelelő mennyiségű információt és forrást nyertem ahhoz, hogy egy tanulmányban, amely a majdani monográfia

részét képezheti, újragondolhassam a népművészet, a faluvilág Dallos Marinka művészetében betöltött szerepét.

A monográfia egy másik fontosnak vélt kérdésköre Dallos Marinka népies, (ál)naiv művészetének értelmezése a Pop Art szempontjából. Egy 2014-es, angol konferencián megtartott előadásomat gondoltam tovább és aktualizáltam egyrészt Erdély Miklós Pop-tanulmánya gondolatmenete mentén, másrészt az épp aktuális pop-art kiállítások kapcsán. Bár konferencián nem tudtam prezentálni az előadást, bővítését, elmélyítését tervezem publikálás, illetve monografikus felhasználás céljából.

A hazai archív források felkutatása és interjúk révén információkkal gazdagodtam Dallos Marinka magyarországi kapcsolatai, kötődése, kultúra-ápoló tevékenysége szempontjából is.

A római Universitá La Sapienza publikációra elfogadta *Chi è naïf? Le questioni fondamentali della ricerca su Marinka Dallos rispetto all'arte naïf* című tanulmányomat, amely a Rivista di Studi Ungheresi 2016 (15.) számában jelenik meg.

Dallos Marinkával kapcsolatos kutatásaimat az ösztöndíjas időszak lejárta után is folytatni kívánom, célom a Dallos-monográfia tartalmi előkészítése, a már megírt szövegek javítása, tisztázása, aktualizálása, valamint a még meg nem írt témakörök szövegeinek előkészítése, konferenciákon, ill. kisebb publikációkként való közzétevése, bemutatása, majd ezek bővítése, monográfiává összekapcsolása. A művész-monográfia megalkotását érdemesnek és fontosnak tartom a „naiv művészet” fogalom kritikai vizsgálatán keresztül, mindezt a szakirodalom és a Dallos-archívum egyedi dokumentumainak együttes felhasználásával tervezem megvalósítani. Tervem megvalósításához nemcsak az elméleti irodalomban való elmélyedés szükséges, hanem az archívum rendszerezésére, katalogizálására koncentráló többéves munkám folytatása is.

Jövőbeli kutatásaimat és publikációs tevékenységemet az ösztöndíjas időszak nyújtotta lehetőségek, az oeuvre katalógus és az új adatok és források várhatóan jelentősen előrelendítik majd, ezért szeretném megköszönni a Kállai Ernő művészettörténeti-műkritikai ösztöndíj kuratóriumának, hogy támogatták pályázatomat.

Lőrinci, 2016.01.04.

Dénes Mirjam